

nezlomljive volje in hotenja po študiju in spoznanju naših gospodarskih, socialnih in kulturnih prilik, v katerih se odigrava življenjska usoda naše mladine, da nam ovire, ki se bodo pri delu stavile na pot, ne bodo zmanjšale poguma. Velikonočni instruktorski tečaj nam je potrdil upravičenost te naše predpostavke.

Ker je pa še veliko število pokretašev osamljenih na šolah in so navezani sami na sebe pri delu, bi tem morda nalagal maksimalni načrt le prevelike zahteve in vzel preveliko časa pri podrobnem delu, vsled tega

priobčujemo še minimalni načrt. Študij po predloženem minimalnem načrtu naj bi nam omogočil, da dobimo čimprej okvirno sliko gospodarskega in socialnega prereza šolskega okoliša in na osnovi tega pristopimo k spoznavanju mladine.

Namesto suhoparnega programskega načrta priobčujemo izpolnjen konkreten primer male vasi v Sloveniji. Nekatere številke niso povsem točne, kar pa v tem primeru na stvari nič ne spremeni, ker gre v bistvu za minimalen načrt, kakor sledi:

Vas, občina, širina: C., P., M.

Ime in priimek	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	N.N.	
Hišna številka	42	36	15	14	12	43	39	51	8	
Ima družinskih članov — m. + ž.	4+3	2+3	2+2	3+4	4+3	2+1	5+3	2+3	46	
Ima družin. članov nad in pod 15 l.	4+3	3+2	3+1	5+2	6+1	2+1	6+2	3+2		
Ali ima hišo	1	1	1	1	1	1	1	1	8	
Koliko stanovanjskih prostorov	2	2	1	2	2	1	2	1	13	
Koliko postelj	3	2	2	3	4	1	2	2	19	
Koliko ima vse zemlje	m	m	d	d	1/4	1	m	m	—	
Koliko ima plodne zemlje	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/4	1/2	1/2	—	
(vsa plodna zemlja razen gozda)	—	1/4	—	—	—	1/4	1/4	—	1/4	
Koliko ima zemlje v najemu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Koliko daje zemlje v najem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ali ima plug in voz	1+1	1+1	1+2	1+2	—	—	1+1	1+1	6+8	
Koliko ima konj in goveje živine	1+3	0+2	2+5	2+5	—	0+2	0+3	0+3	5+23	
Ali pridelava dosti za dom. prehrano	ne	ne	da	da	ne	ne	ne	ne	—	
Ali prodaja kaj od svojih kmetijskih pridelkov	m	m	d	d	ne	m	m	m	—	
Ali prodaja izdelke domače obrti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ali obdeluje s posli in dninariji	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ali hodi kateri član na dnino	—	—	—	—	—	1 s.	—	1 s.	—	
Ali ima kateri član stalen zaslužek izven kmetijstva	—	—	—	—	1	—	1	—	—	
Ali ima nestalen zaslužek izven kmetijstva	d. o.	d. o.	—	d. o.	—	d. o.	—	—	—	
Ali je zadolžen	—	d	—	—	—	—	m	m	—	
Srednji sloj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vaški bogataši	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pravi kmetje	—	—	4	4	—	—	—	—	8—18%	
Neodvisni vaški proletariati	7	5	—	3	—	3	—	5	23—50%	
(imajo svoja produke. sredstva)	—	—	—	—	7	—	8	—	15—32%	
Odvisni vaški proletariati	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
(odvisni od bogatašev, industrijskih podjetnikov itd.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Pri zbiranju gornjih podatkov je neobhodno potrebno, da imamo v vsakem kraju nekaj zanesljivih vaščanov, ki poznajo dobro razmere svojega kraja.

Kjer ne moremo dobiti številke ali se pa ne da s številkami izraziti, napišemo približno z izrazi: o, zm, m, d, v; kar naj pomeni: nič, zelo malo, malo, dosti, vse.

Pri onih, ki hodijo na dnino, napišemo s, če hodijo k sorodnikom. Istotako napišemo z okrajšavo pri onih, ki imajo stalni zaslužek izven kmetijstva, kakor n. pr. uradnik, župnik, delavec na železnici ali v tovarni, obrti itd. (u, d, o, itd.).

Na osnovi gornjih podatkov dobimo sliko, ki nam nazorno kaže medsebojne odnose raznih slojev na vasi. Je to srednji sloj (uradništvo), vaški izkoriščevalci, pravi kmetje, katerih posestvo donaja toliko, da se lahko preživljajo, večji obrtniki, vaški proletariati

in polproletariati (osiromašeni kmetje, bajtariji in viničarji, ki premalo pridelajo in tudi nimajo boljšega postranskega zaslužka) in končno industrijski proletariati. So to različne socialne plasti, ki zavzemajo nadrejenost ali podrejenost, svojo reakcionarno ali progresivno vlogo v kulturnem in političnem dogajanju naše vasi.

Na osnovi teh dognanj se začne tudi spoznavanje in razumevanje vaše mladine. Na prvi pogled je očito, da vsebuje gornji načrt le gospodarski in socialni del minimalnega programa, kateremu sledi pa še kulturni in mladinoslovni.

Posamezniki ali delovne enote, ki bodo pristopile k študiju svojega šolskega okoliša po minimalnem načrtu, bodo iz leta v leto izpopolnjevale svoje delo in se tako končno približevale k našemu maksimalnemu načrtu. —ej.

Beleške

—u Odnos hrvatskih tovarišev do našega pokreta je najbolje razviden iz članka »Koji nas poslovi čekaju?« v tretji številki »Hrvatskega učiteljskega doma«, kjer J. Rauš pravi med drugim: »Da bi izboljšali kvaliteto šolskega dela, moramo popraviti materialne pogoje šole — da bi popravili materialne pogoje šole, moramo dvigniti splošni življenjski standard vasi — da bi videli, ali se ta standard lahko dvigne in kako naj se dvigne, kje je naše mesto v tej borbi, moramo poznati razvoj vasi: njegovo gospodarsko, kulturno in politično strukturo. — Naši tovariši iz Slovenije so že na tem postu. Oni po svojih delovnih edinicah raziskujejo strukturo svoje slovenske vasi. Preko svojega glasila, Učiteljski tovariš, nas pozivajo, da se priključimo njihovemu pokretu.« — V nadaljnjem se pisec zavzema za konstituiranje odbora, ki naj organizira raziskovanje hrvatske vasi in pravi v nadaljnjem: »Pri tem postu bi se lahko zelo koristno uporabila Osnova o proučevanju narodnog života od dr. Antona Radiča, za pomoč pa bi lahko vzeli tudi »Anketo slovenskega učiteljskega pokreta«. — V isti številki je priobčen tudi delovni načrt ptujskega učiteljskega društva.

—u Velikonočni sestanek je priredila hrvatska učiteljska zadruga »Ivan Filipović« v Zagrebu v dneh od 25. do 27. marca. Poleg dveh predavanj in poročila o delovanju zadruge je bila na dnevnem redu tudi diskusija o našem pokretu.

Cenj. učiteljstvu nudi 50% popusta
pri nakupu nova galanterijska in modna trgovina

CUZNAR STANE
Ljubljana, Frančiškanska ulica 4
Velika izbira aktovk, denarnic in torbic
Oglejte si izložbo!

—u O pravilnosti dela v slovenskem učiteljskem pokretu se izraža ugledna srbska pedagoška revija »Učiteljska straža« v drugi številki sledeče: »Vas je v krizi — a njena šola?« Cisto nepotrebno vprašanje. Šola je bila in je ostala revna narodna šola, po snovi in po duhu. A učitelj? Prav tako: siromašna narodna šola, siromašen narodni učitelj. Od tod njegov današnji delovni in ekonomsko-socialni odnos do družbe in države. Učiteljstvo zahteva in hoče menjati ta odnos v svojo korist, ki je obenem korist družbi in državi. Toda ta odnos se nikdar ne bo menjal v

njegovo korist, dokler se ne izpremeni današnji položaj nižjih plasti družbe. Zakaj? Zato, ker je v njihovih vrstah tudi učitelj. Odtod pravilnost pojmovanja slovenskih tovarišev, da se učiteljska akcija mora prilagoditi družabnim potrebam. — Te besede so najboljši odgovor onim našim tovarišem, ki še danes stoje ob strani, ali pa se izgovarjajo, da ne utegnejo sodelovati, ker imajo obilico drugega izvenšolskega dela.

—u Zemljiško-posesne razmere v Jugoslaviji. Po uradnih podatkih je 78% zemljiških posestnikov, ki posedujejo nekoliko več kot dva hektara zemlje. Od skupnega števila zemljiških posestnikov jih 95% poseduje 49% skupne površine plodne zemlje, ostalih 5% pa poseduje 51% plodnega zemljišča. (Po »Učiteljski straži«.)

Samota

V dežju in viharju prihaja pomlad v to samotno dolino. Dež pada, pada in njegov hlad mi na sree lega, strah vzbuja, brezup prinaša. Sive megle se mi v misli zajedajo, jih zagrinjajo, da ne more v nje prodreti sonce iz daljnih pokrajin. Mračni dnevi dušo oklepajo, jo k tlom tiščijo, črne noči mi telo v bolesti vijejo. Veter ječi, mi cvetje mori, luči ugaša...

Strah me je...

Včasih se mi že zazdi, da bo po teh temnih, samotnih cestah nekaj prišlo, nekaj, kar nas bo razgibal, oživilo, premaknilo čas in nas. Zažarelo, zaplamenelo bo in zgodilo se bo nekaj silnega, velikega. Pa je samo veter, ki se besno zaganja v moja okna...

Kamorkoli stopim, samo blato, na desni in levi pa samotne vrbe sklanjajo veje. Tako žalostno je hoditi po blatnih cestah, med drevedri vrb s svojo razbičano mladostjo! Zahoče se mi človeka, ki bi mi bil blizu, ki bi me spremljal na teh potih, zahoče se mi oči, ustnic, rok, ki bi me uzigale, da bi začutila živo utripe zemlje, dušo te doline. A dolina ostaja mrtva...

Ali je to tisto lepo, sreče polno življenje, po katerem sem hrepenela v dneh brezpravja in borbe, v dneh brezdelja in praznoti?

Da med otroki bi bila otrok in dajala jim iz polnih rok kruha, svetlobe, toplote, da vsi bi živeli od božje dobrote. Za roke se bomo držali, ljubezni silne kres prižgali.

Zdaj so prazne in samotne moje roke...

T. P.

Splošne vesti

NA MLADINSKEM KONCERTU ADAMIČEVH PESMI V SLOVENJ GRADCU.

Rad sem se kot predavatelj odzval vabilu šostanjskega sreskega društva JUU, ki je skupno z dravograjskim ter slovenjegraškim priredilo 10. aprila v Slovenj Gradcu zborovanje, komemorativno prireditev v spomin velikega učitelja in slov. skladatelja E. Adamiča, ki je tako rano zapisal v pesem svojega življenja poslednji takt — pavzo z večno korono. Na vzporedno zborovanje je bilo le moje predavanje »Osebnost E. Adamiča« in koncert mlad. zbora »Zvonček« ter pomožnega učiteljskega okteta iz Šostanja.

Po prihodu vlaka sta obe društvi ločeno zborovali v osnovni šoli.

Enajsta ura. Tovarišice in tovariši (nad 100 po številu!) se zgrinjajo v Sokolski dom. »Zvonček« so že v garderobi, nervozno žgoliijo, prikratk bodo nastopili pred tujimi obrazi, pa še strogi, učiteljski so to.

Zborovanje je odprto, dvorana dostojno zasedena, med navzočimi tudi upok. šol. nadzornik Drnovšek, nadzornik-popotnik Arigler ter prijazni znanec sreske komisar g. Skrt.

Po otvoritvi dobim besedo ter v enournem predavanju osvetlim zborovalcem viharno in raznoliko skladateljsko pot velikega učitelja Adamiča in že napolnjujejo oder »Zvonček« — korajžno, samozavestno. Prav ugoden vtis prisotnim ustvarjajo njihova enotna oblačila. Zapeli so res lepo, ne vsiljivo temveč tehtno vseh 17 pesmi, ki jih je bilo na vzporedju. Pri-znanja na vstajenje! Vmesne odmore pa je z dokaj ubranim petjem Adamičevih skladb izpolnil učiteljski oktet.

Zvečer ob 8. uri se je koncert ponovil za domačine. Dvorana je bila popolnoma zasedena, kar znači, da so »Zvončki« že priznani pevčki, da seže njih glas tja v deveto fero, dalje pa mi je utrdila zvest, da Adamičeve skladbe med narodom žive in bodo živele dokler bo naš rod svoj.

Zbor »Zvonček« iz Šostanja, ki ga je Adamičovo blagodejno sonce ustvarjanja lanske pomladi v življenje izklicalo, vodi agilni in glasbeno nadarjeni tovariš Jurče Vreže. Peli so 17 Adamičevih dvo- in triglasnih mlad. zborov ter nekaj s klavirjem. Skladbe so vzete večina iz »Grlice«. Mladi pevčki sledijo zborovodji na vsako kretljivo izredno čuteče. Odlikuje jih glasovna homogenost, sočen je poseben prvi glas. Intonacija čista, naraščanje — dinamični sploh — lepa ter tudi vokalizacija je pravilna. Pevovodji pa bi svetloval, da mogoče nekaterim skladbam izpremeni tempo, v mislih mi je hitrejši! Le malo več temperamenta, pa boste videli, da zna zvonjenje še slavčka oplasti! Oktetu pa svetujem, da pazi na intonacijo ter poje zaenkrat skladbe lažjega značaja, prvenstveno še stvari, pisane za majhna združenja! (Zdravica je premožena)

Največja, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plačje, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

zamisel za 8 grl.) Trije meseci vadbe so komaj začetek; uverjen pa sem, da ko se fantje upojejo, bodo brezdvomno dostojen glasnik naše pesmi, prvenstveno še narodne, saj material je zdrav, skrajna krila so zelo sočna. Dirigentu in zboroma na uspehu le čestitam!

Prva turneja »Zvončka« iz Šostanja, dostojna počastitev Adamičevega nesmrtnega duha v Slovenj Gradcu je končana. Kako zanimanje za malce je vladalo, naj potrdi dejstvo, da je vsak od njih živel v domači oskrbi in še več dobrotnikov se je javilo kot je bilo klientov. V nedeljo zjutraj so jih pripeljali na postajo, vsaka mameca svojega varovančka — čilega, zdravega in veselega! Vlak nas je potegnil v »domovino«. Bližamo se Šostanju. Zvončki pojo ter mahajo z robci domačim v pozdrav. Iz hiš ob progi jim teko bratci in sestre nasproti. Kot zmagovalce jih pozdravljajo — taka povezanost!

Milan Mahkota.

— Smučarski tečaj za učiteljske v režiži kr. banske uprave se je vršil tudi letos, in sicer zaradi muhastih snežnih razmer, šele v času od 31. marca do 3. aprila na Uskovnici v Bohinju. — Vodstvo in nadzorstvo tečaja je bilo poverjeno g. prof. Zaletelu Vinku. — Tečajniki so bili razdeljeni v dve skupini. — Poučevala sta smučarska učitelja tov. Merhar Milan in Sicherl Janko. Oba sta z obilno strokovno in pedagoško prakso vodila po preizkušeni metodah praktični in teoretični del pouka. — Kljub kratko odmerjenemu času, nepovoljnim snežnim razmeram in nagajivemu vremenu, je tečaj prav dobro uspel. Zadnji dan so preizkusili tečajniki svoje pridobljeno znanje v slalom tekmi, ki je dokazala, da so dosegli tečajniki lepe uspehe. — Ob zaključku tečaja je referent kr. banske uprave g. prof. Jeras v lepem govoru bodril tečajnike, naj pridobljeno znanje ponese med narod in naj povsod širijo smučanje. — Zadovoljen z uspehim tečajem je izrekel zahvalo vsem sodelavcem za njihov požrtvovalni trud. V imenu tečajnikov se je vodstvu zahvalil učiteljskišnik Kunaver s poudarkom, da bodo vsi radostno sledili smernicam, ki so jih pridobili v tečaju.

— »Naš gospodarski položaj«, članek pod tem naslovom v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« je napisal Lojze Zupanc in ne Lojze Zupan, kot je bilo pod člankom pomotoma navedeno.

— »Roman o Prešernu«, nova knjiga Ilke Vaštetove izide v začetku maja. Glej subskripcijske cene v naročilnici med današnjimi inserati. — Knjigotrna cena bo za 25 % višja. Priporočamo tovarišem in tovarišicam, da se poslužijo subskripcijske cene in naročijo pravočasno zanimivo knjigo. Knjige se razpošljejo po prejemu plačila.

A. ŽLENDER

manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Šrajner Ljudmila iz St. Jurja ob j. ž., Volavšek Ladislava iz Teharjev.

—i Prestavljeni so naslednji učitelji in učiteljice: Vilko Zener iz Novega na Blanco; Ervin in Vera Rotman od Sv. Jurja v Staro Oslico; Marija Beljan iz Preloke v Dragatuš; Janko Zorman iz Polja na Pristavo; Frančiška Zorman iz Podbrezja na Pristavo; Danica Jurančič iz Zabnice v Notranje gorice; Jožica Škerlj iz Metlike v Črnomelj; Hinko in Marija Ravbar iz St. Jurja v Dobrnice; Milko Ljubič iz Stalkelejev v Zagradec.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

—i Proti celibatu protestirajo avstrijske učiteljice, ki jim podobna uredba, kakor je znana zadnja pri nas, jemlje pravico do pokojnine, če se poroče. (»Slov. dom« od 15. IV.).

—i Dijaki učiteljskega v Petrinji so stavkali in se v šolskem poslopju zabarikadirali. Trije dijaki so ostali nezakaznani, vsi ostali pa so bili izključeni za 2 do 5 let iz šole. Ene-ga so izključili iz vseh šol sploh, 2 pa za vedno iz petrinjskega učiteljskega. Ker ni več dijakov, bodo šolo do jeseni zaprli. (»Slov. dom« od 14. IV.).

—i K zakonu o pristojbinah. Ker je taksa za vpis na univerzah in drugih šolah, njim enakim, tesno zvezana s šolnino iz tar. 318 a zakona o pristojbinah in se izterjuje obenem z njo, se bo tudi taksa za vpis na univerzah in drugih šolah, njim enakim, plačevala v znižanem znesku 25 Din za semester že od 1. III. 1937. po točki 25, čl. 20 fin. zakona za leto 1937/38. (»Slovenec« od 16. IV.).

—i 70 japonskih šolarjev na šolskem izletu zgorelo. Med taborenjem blizu Tokija so zakurili in ogenj se je tako hitro razširil in je objel vse. Z otroki sta zgorela tudi dva učitelja. (»Slovenec« od 16. IV.).

—i O učiteljski stalnosti je v narodni skupščini izjavil g. minister prosvete, da zahteva to vprašanje vsestranskega proučevanja vseh vprašanj, ki so s tem v zvezi in dolo-

čene pogoje, ki morajo biti izpolnjeni tudi s strani učiteljstva. — K tem izvajanjem gospoda ministra dostavlja druga številka letošnje »Učiteljske straže« med drugim sledeče: »Po pojmovanju učiteljstva so bili pogoji za stalnost izven učiteljstva — v značaju njegove službe. Da se premešči neoporečen učitelj iz enega kraja v drugega, brez vsake službene potrebe in proti svoji volji, to je odvisno od vseh drugih faktorjev, samo od učitelja ne. Zato je nerazumljivo, kake pogoje naj izpolni učitelj, da zadobi stalnost!«

Naša gospodarska organizacija

—g Zadružnikom Učit. samopomoči. V prvem četrtletju 1937. leta (januar, februar, marec) so umrli naslednji zadružniki: Zirkelbach Viljem, Primskovo; Böhm Albina, Ljubljana; Kristen Ivanka, Čerkljeva; Tofan Hilarion, Sv. Jurij, Gabrček Franc, Ljubljana; Debelak Miha, Bled; Hiti Josipina, Dob; Hren Karolina, Maribor; Beloglavec Draga, Sv. Vid; Medved Olga, Ljubljana; Vodušek Gustav, Trbovlje; Blagojevič Bogoljub, Kragujevac; Plohl Helena, Ljubljana; Gorazd Fran, Ljubljana; Levec Janez, Ljubljana; Rubesha Fran, Kastav; Unverdorben Julija, Zreče. Smrtni primeri 401. do 417. Pripomnimo, da boste